

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

Ο ΚΑΛΟΥΔΙΑΡΗΣ

Με τόν φίλο μου τόν Νίκο τόν Σισμάνη — καλή τού ώρα, όπου βρισκείται — μιιά φορά που ήμασταν παιδιά και μαθηταί τού Γυμνασίου, αποφασίσαμε νά πάμε στό... Παρίσι, γιά νά σπουδάσουμε «εφύτερα».

Αυτός είχε τόν πατέρα του, που εφόρευε στις αποθήκες τους, που ήταν ή σταφίδα, κι' έναν επιστάτη, φύλακα, τόν Νικολό.

Τόν καλόν τόν Τέτση

Και τόν Νικολό, βέβαια, εχκολο ήτανε νά τόν μεθύσουμε. Τό ετσουζεν ό μακαρίτης και τό κατέβαζε με τίς μισές δνάδες, με σίχους και τραγούδια, δικά του, αυτοσχέδια: **Αυτό τ' ώρατο πο- [τηράκι] με τό κόκκινο κρα- [σάκι] τό πίνω στήν όγειά [μου] και πάει στήν κοι- [λιά μου]...**

Γυμνασιάρχη τόν Σακελλαρόπουλο.

χορταίνανε εμάς.

Θέλαμε Παρίσι, άνώτερες σπουδές, εφύτερα πεδία περιπετειών, δράσεως, γνώσεων και άπέραντον εθνημαθείας έκτασιν.

Άλλά τόν Μπάρο-υπα-Μήτσο πώς θά τόν γελούσαμε και πώς θά μεταφέρουμε τή σταφίδα από τήν άποθήκη, που δέν είχαμε έμπιστοσύνη σέ κανένα; Ούτε σέ καρποστέφη, ούτε σέ άγωγιάτη τού χωριού.

Γιά τούτο, κάθε καλοκαίρι που κάνανε έξετάσεις και φορτωμένοι μ' ένα ένδεικτικό κατεβαίναμε γιά τό χωριό μας, σκεπόμεθα και συσκεπόμεθα, πώς θά πάμε στό Παρίσι.

Άλλά και τό ζήτημα αυτό έλλοθη κατ' εσχίην

Χρήματα δέν είχαμε διόλου. Τά τελειώνουμε, μέχρι πεντάρας, στήν πρωτεύουσα και γυρίζουμε έχοντας τά ναύλα μοναχά. Δέκα δραχμές ήταν τότε τό εισιτήριο από τήν Άθήνα ως τόν Ψαδόλυργο και μιιά δραμική χρειαζόταν γιά τό καικι, νήν «παντόφλα» τού Κοιτόγιωργα ή τού Δημητράκη τού Τραγούδια, τού «ακυλομουσούνη», που μιάς περνούσε στήν αντίπερα τής Στερεάς άκτι.

Ένας άλλος θετός μου, ό Δημητράκης, είχε ένα όλογο, τόν «Κολοβό», έτσι, σκεπτόν γιά γούστο. Τό άφινε έλευθερο στό κτήματά του νά βοσκάη και έτσι τό έπαφανα έγώ, κρυφά, τό καρβαλλίκευα και έτρεχα πάντοτε πρός... τό έμπρός, στό άπειρον...

Έκει πειά, ό,τι μιάς έδιναν τά σπία-τια μας, μόλις μιάς έπέτρεπαν νά καθή-σουμε στό καρνετίο, στού Ψανή, και νά πάρουμε ένα λουκουμάκι. Λιμοκον-τορία!

Όπου μ' έβγαζον ή άκρη. Σέ Ισιους δρόμους, σέ γχομοτοπιές και σέ βουνά. Πόσες φορές με κουβάλησαν με σπασμένο τό κεφάλι σπύι μου!...

— Τά λεπτά δέν είνε δύσκολο, μού λέει ό Νίκος, νά βρεθούνε.

Τήν έποχή όμως τού τρύγνου, τής στα-φίδας, τών δουλειών, ό «Καλοβός» ήταν περιφορισμένος σέ συγγενικά κτήματα και άλλωτα.

— Σύμφωνος είμαι. Άλλά πώς;

Τήν έποχή εκείνη, μάλιστα, τόν «Κολο-βό» τόν είχε στή σταφίδα του ένας άλλος πλάμπας μου, ό Παπαχορήτος, ένας Βε-τουλοιστιανός τετραπέρατος. Μύγια δέν μπο-ρούσε νά περάσθ από τ' άλλωνι του, πουλί από τά κτήματά του.

— Αυτό τό «π ό ρ» πρέπει γιά... ά-καυαλίνουμε.

— Πώς νά τόν πάρουμε τόν «Κολοβό»;

Και τό βρόγαμε τό «πώς».

— Νά δοκιμάσουμε. Και δοκιμάσαμε.

Ήταν τότε ή σταφίδα στις μεγάλες δόξες τής Σταφίδα μούση, Κορινθιακή, είχε κι' ό Νίκος εμα κι' έγώ.

Έμένα τό σκυλιά τού Παπαχορήστου με γνωρίζανε. Και ένα βράδυ με... πανάληγο, συσθήκαμε ως τ' άλλωνι που ήσανε ό «Κολοβός» δεμ-ένος και τόν λύσαμε. Τόν πήρε ό Νίκος και μπουσουλιάντας τόν τρά-βησε ως έξω από τό κτήμα, σ' ένα βολεώδες μέρος, που τό λένε «Βαρκό», άν καλά θυμόμ'μαι.

Ό Νίκος όμως είχε και πατέρα—τόν Μπάρο-υπα-Μήτσο τόν καλό τόν άπέριτο και άρεντανάνθρωπο, που έργανε πάλι τήν περιοχή του γιά τήν πολιτική, βγαζοντας τούς άδερφοφίς του βουλευτάς και άρκού-μενος ατόφς στή Δημαρχία.

Έκει κρύφθηκε μέσα στό βουβλο και στις καλαμιές. Έγώ έλύστρησα πιο πέρα άκόμα και σφραγισμένος σάν φρεϊδι, πήρα τό σαμάρι, τό... φορτώθηκα και πήγα και βρήκα τόν Νίκο και τόν «Κολοβό».

Έγώ, ήταν κάμποσος καιρός που είχα χάσει τόν πατέρα μου, και ήμουν όρφανός και... μέγας νοικοκύρης τού σπιτιού.

Όλη τήν άλλη τήν ήμέρα ό «Κολοβός», κρυμμένος σέ ένα σπύι έρημο, άπάνω εφεί ψηλά στό φρούριο, που τό λέγανε τού «Κυριμάδη τό ρημνδιακό», έπρεπε κρητάρι άφθονο γιά ν'άποκτηση δύναμη.

— Ξέρεις, μού λέει ό Νίκος ένα δει-λινό, ένώ καθόμαστε στής πατρίδας μας τήν άρμυοδιά και βλέπομε αντίκρυ τόν Γέρω-Βοδιά, ντυμένο τό βαθύ-μενεζε-δνίο φόρεμα τού δειλινοφί, πώς θά βρούμε τά λεπτά;

Τό άλλο βρά-δυ, κατά τό μεσάνυ-χτα, που ένα ολόγιω-μο φεγγάρι, Αθού-οτου—Σαπτεβόλιου, μεσορρανοφός κι' έ-χανε τή νύχτα μέρα, με τό καθαρό τόν φώς, πήρα έγώ τόν «Κολοβό» από τό φρούριο, τόν καρβα-λίκευα και κατέβη-κα στό «Χασάτικα» όπου θά με περιέ-μενε ό Νίκος.

— Πώς;

Έκει, κοντά στό «Χασάτικα», ήταν ή αποθήκη του και παρεκεί τό σπύι του.

— Νά πάρουμε σταφίδα, έγώ από τή δική μου και σύ από τή δική σου, και νά τήν πουλήσουμε. Τραχότες δρα-χμές και παραπάνω έχει ή χιλιάδα. Με δυο-τρεις χιλιάδες λίτρες φεύγουμε.

Τό σχέδιό μας ή-ταν νά μεθύση μέ-χτα νά άναισθησάς τόν Νικολό, νά πάρη

Πολύ έπιτυχημένη ή ίδέα κι' ό τρόπος εύκολος πολύ, αλλά...μοναχά γιά μένα. Είπα πώς έγώ ήμουνα ό μόνος νοικοκύ-ρης τού σπιτιού κ' ή σταφίδα ή δική μας ήτανε στις αποθήκες μας. Ή μη-τέρα μου δέν άνακατευόταν διόλου με τά κτήματα. Θεός νά τήν σωφρέση!... Κύνταζε τό σπύι τής και τά παιδιά. Νοικοκυρά κλειομένη, τού παληού και-ροφί νοικοκυρά. Κατά συνέπειαν, έγώ μπορούσα όση σταφίδα ήθελα νά πάρω και νά μη δώσω λόγο σέ κανένα.

Ένας θετός μου, ό Ντοβίας, που μιάς κηδεμόνευε τότε, στήν πρόσφατη όρφά-νια μας, τίποτε δέν θά καταλάβαινε.

Άλλά γιά τό Νίκο, τά πράγματα ή-

...Έκει κοντά στό φρούριο είδα ένα φάντασμα!

...Φορτώθηκα στήν πλάτη τό σαμάρι!...

— Ποιά σταφίδα; Έχετε σεις και μιιά σταφίδα;

τά κλειδιά, ν' άνοιξη την άποθήκη του πατέρα του, νά γεμίξη τά τσουβάλια σταφίδα κι' έγω νά τά φορτώνω και νά τά πηγαίνω στή δική μας άποθήκη.

Στό δρόμο δέν ήτανε ψυχή. Γκιώνηδες μοναχά λαλοσαν και τριζόνια έφριξαν γλυκά.

Μά έκει κοντά στά «Χασάπικα» και στον ίσκιου δπου έφριχνε ό πάργος του φρουρίου, μου φάνηκε πός είδα ένα φάντασμα.

Έναν άνθρωπο ψηλό και κοκαλιάρη, ντυμένον ένα ράσο, πού σουρνόταν ως τά πόδια του, ένα πλατύγυρο καπέλλο και κάτι μάτια σκελετού, μεγάλα, μαύρα, τρομαρά.

Χωρίς νά θέλω, κράτησα τό άλλο τουτό τρομαγμένος.

— Τί στέκεσαι σάν άγαλμα! άκούω μιά φωνή. Έλα και μη χαιρείσαι, μη μές δούν!

— Σū είσαι, μαρρέ Νικο;

— Ναι, έγώ!

— Και τί ντύθηκες έτσι, σάν νά είσαι ξωτικό;

— Μεταφρίστηκα, γιά νά μη... μές άναγνωρίσουν.

Φορούσε μιά πλατιά και μακρού ρουπα-κάμαρα του Μπαρμπα-Μήτσου, του πατέρα του, ένα ζευγάρι ματογυάλια, κατάμαυρα και στρουγγυλά, και ένα μαύρο καπέλλο με κάτι μπόρ τεράστια πού πήρε από κάποιον Άμερικανό μετανόστη.

Έλεγε, δηλαδή, λάβει όλο τά μέτρα όπου χρειάζόντουσαν, γιά νά... άναστατώη όλη ή πόλις!

‘Αλλά τά παιδικά μας τά μυαλά, τότε, δέν φθάναν ως έκει πού έπεσε γιά νά τό καταλάβουμε αυτό...

— ‘Αι στό διάολο, του λέω, πούγινε άπόψε σιάχτρο και παρ' ό-λίγο νά πάη συγκοπή κι' ό «Κολοβός»!

‘Η σταφίδα κουβαλήθηκε εν τάξει.

Θά ήταν δυό χιλιάδες λίτρες, κ' άκόμα παραπάνω.

‘Ασφάλισθη ε στήν άποθήκη, κανένας δέν μές έκατάλαβε. ‘Ο άναζητούμενος «Κολοβός», γιά τόνόποιον παρ'όλιγο νά χαλάση ό κόσμος—ό μακαρίτης Παπαρηστός, τού ελεγε πάρε ζήτημα τιμή. — ‘Ακούς νά μου πάρουμε και τό σαμάρι, μέσα από τά μάτια μου!—ό «Κολοβός», λέμε, βρέθηκε δεμένος στην πόρτα του κ.Ειρηνοδίκου, σάν νά κατέφυγε στή Δικαιοσύνη μός; του!

‘Ενα μοναχά ήτανε λιγάκι δίσκολο.

— Τι θά γινόαν τώρα, ή σταφίδα; Και πώς θά την πουλήσουμε, νά φήνομαε γιά τό Παρίσι;

‘Ο Νίκος όμως, ό Σιο...άνης, τό διευθέτησε και τό ζήτημα αυτό.

Στο χωριό από καιρό, είχαν έρθει δυό άδελφοί. Ούτε από πού ήρθανε, έμαθα ποτέ, ίσως από την ‘Ηπειρο, ούτε και πός λεγόντουσαν και σήμερα άκόμα, ξερω. Ένα ένθιμουσιμωναχά. ‘Οτι στήν αρχή πούπαρουσιασθήκανε έ-ει, πούλουναν καρναμέλλες και καλοούδια, στεργάλια και άλλες τέτοιες λειχουδιές, γιά τά μικρά παιδάκια.

‘Ετσι, με τό όνομα «καλοουδιάρει» μοναχά, ήσαν γνωστοί, και έτσι μέινανε στή μνήμη μου. Κατόπιν όμως έμαθα πός ξεειλίχθησαν σ' έμπορους και πός μιά ήμέρα έγιναν, από τούς πιο καλούς νοικοκυραίους του χωριού μός.

Σ' έναν, τό λοιπόν, από αυτούς ό Νίκος άπετάθη, γιά ν' άγοράση ή σταφίδα μας.

‘Εκείνος ήνώθησε, έδέχθη και την παρέλαβε...

‘Αλλά όταν του ζητούσαμε τά χρήματα... προσποιείτο τόν άνή-ξερο.

— Βρέ άνάν, βρέ τό λεπτό γιά ή σταφίδα! και θέλουμε νά φύ-γουμε.

— Ποιά σταφίδα! Έχετε ίσως καμμιά σταφίδα, πουθενά;

— Βρέ ή σταφίδα πού άγόρασες;

— Έγώ! Είστε στά καλά σας;

Πάει ή σταφίδα, πάνε τά λεπτά, πάει τό ταξίδι στό Παρίσι, πάνε και ή εσύρτους και άτέραντες σπουδές!

Τέλος, ένα βράδυ, πού συναντήσαμε τόν «Καλοουδιάρη» σ' ένα στενό και σκοτεινό καλδερμίο του χωριού, μές... πλήρωσε με άλλο νόμισμα.

‘Εφαγε τόσο ξύλο, πού έβραλε και στά μανίκια του. Τό κατάπιε όμως και αυτό, όπως κατάπιε και ή σταφίδα...

Πέρασε κάμποσος καιρός.

‘Ο Νίκος, πού δέν τόν χωρούσαν, όλα της; Έλλάδος; τά Γυμνάσια, πήγε στή Τουρκοκρατούμενη τότε Κοριτσά και πήρε τό χαρτί του. Τό άπολυτήριο.

Έγώ πήγα μιά μέρα στό Παρίσι, άργότερα λιγάκι, αλλά από άλλον δρόμο, είμο, τή φορά αυτή, χωρίς νά μεσολαβήση ούτε ό Καλοουδιάρης, ούτε και ό «Κολοβός».

Πέρασαν πάλι, χρόνια από τότε.

Και σέ κάθε βήμα της ζωής μου, συναντώ «Καλοουδιάρηδες». Γεμάτος εν' ό κόσμος. ‘Οχι στίς κλεμμένες τίς σταφίδες μοναχά, αλλά και σέ κάθε εκδήλωσι και συναλλαγή του βίου. Γνώμονες και ρυθμισ-ται της ζωής του κόσμου. Πόσους οίδα, είδα και συνάντησα!

Πολλούς, ούτε τούς θεομυθια πειά!...

‘Αλλά τόν πρώτον έκείνον δέν μερούχ, ούτε έγώ, ούτε ό Νίκος, νά τόν λησμονήσουμε. Και όταν συναντήθουμε—και τόσο σπανίως συναντάμεθα—μέσα σιά άλλα πού θά πούμε, θά πούμε στό τέλος, σέ κάθε κουβέντα μας, τήστροφι:

— Μωρέ θυμάσαι, κι' έκείνον τόν διαβολό—καλοουδιάρη, τί μές έφριασε!...

Μά ποιός τόν λησμονάει!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

ΤΑ ΔΩΡΑ ΜΑΣ

Μέ 4 δελτία του «Μπουκέτου» και 8 δραχμάς άποκτάτε τά έξής άριστουργήματα:

“**ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΙΛΥΡΕΣ**” Του ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΚΑΡ

“**Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΑΣ ΚΑΜΕΛΙΑΣ**”

Του ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, υιο

“**Η ΜΑΝΟΝ ΛΕΣΚΩ**” Του ΑΒΒΑ ΠΡΕΒΩ

“**ΓΚΡΑΤΣΙΕΛΛΑ**” Του ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

“**ΜΙΜΗ ΠΕΝΣΟΝ**” Του ΑΛΦΡΕΔΟΥΜΥΣΣΕ

Στόν τόμον της «ΜΙΜΗ ΠΕΝΣΟΝ» συμπεριλαμβάνεται κι' ή γεμάτη πάθος-ερωτική Ιστορία της ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΣ ΝΤΑ ΡΙΜΙ' ΝΙ και ολπαθητικού «ΕΡΩΤΕΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΜΑΡΓΚΟ»

“**Ο ΕΡΩΣ ΘΡΙΑΜΒΕΥΕΙ**” ΤΗΣ ΝΤΕΛΛΥ

‘Επίσης με τά ίδια δελτία και δραχμάς 8 άποκτάτε και την «ΠΛΗΓΩΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ» του ‘Ουρόν Μπαλζάκ και την «ΣΦΙΓΓΑ ΤΩΝ ΠΑΓΩΝ» του ‘Ιουλιου Βέρν.

‘Επίσης άρχισε ή διανομή του έβδόμου βιβλίου του «Μπουκέτου»—«Οικογενείας» τό όποιον περιέχει τά δύο άριστουργήματα

“**ΔΥΟ ΚΑΡΔΙΕΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΘΗΚΑΝ**” ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ (πατρός)

“**ΑΠ' ΤΟ ΜΙΣΟΣ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ**” ΤΗΣ ΝΤΕΛΛΥ

Προσεχώς θά κυκλοφορήση τό βον έργον :

“**ΠΙΣΤΟΙ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ**” του ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ (πατρός)

ΔΙΑ ΤΟΥΣ Κ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΜΑΣ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ!

Πολλοί άναγνώστες μας ζητούν νά άποκτήσουν όλην ή σειράν τών παλαιότερων εκδόσεων του «Μπουκέτου» γιά νά μήν λείπει τίποτε από την βιβλιοθήκη των, καθώς και την σειράν τών εκδοθέντων μέχρι τούδε ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΩΝ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ», τά όποια είνε πλήρη ‘Ελληνικής έκλεκτής συνεργασίας τών καλύτερων ‘Ελλήνων λογογράφων.

‘Η Διεύθυνσις του «Μπουκέτου» πρό της ομαδικής αότης αίτησεως εδρεθείσα και έπιθυμούσα νά εϋχαριστήση τούς άναγνώστας του «Μπουκέτου» και της «Οικογενείας» άπεφάσισε εις όσους προσκομίζον εις τά γραφεία μας τά τέσσερα δελτία και λαμβάνουν τας νεατέρας εκδόσεις μας, νά παρέχη με πέντε μόνον δραχμάς διά τας ‘Αθήνας και έξ δραχμάς διά τας έπαρχιας τά έξής βιβλία :

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΠΛΗ ΖΩΗ

Του Ρ. ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΛΤΟΥ

Της ΣΕΛΑΜΑΣ ΛΑΓΚΕΡΛΕΦ

Η ΜΟΝΑΡΤΡΗ Του ΕΡ. ΜΥΡΖΕ

Η ΣΟΝΙΑ Της ΓΚΡΕΒΙΑ

ΚΑΙ ΔΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΟΥ-ΡΟΥ ΓΟΡΔΩΝΟΣ ΠΥΜ Του ΕΝΤΙ'ΑΡ ΠΟΕ

(δύο τόμοι έκαστος δρ. 5 διά τας ‘Αθήνας

και 6 διά τας Έπαρχιας)

Και τά όκτώ περίφημα

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ

πού τιμώνται δρ. 25, πρός 5 δραχ. έκαστον διά τας ‘Αθήνας και 6 διά τας Έπαρχιας έλευθερά ταχυδρομικών τελών.

Διά τό έξωτερικόν έπι πλέον τά ταχυδρομικά έξοδα. Είδοποούνται όμως οι άναγνώσται μας ότι τά βιβλία αυτά πρέπει νά τά ζητήσουν άπ' εϋθείας από τά γραφεία μας, κού δσον δέν θά σταλώσι έκ' κατά τόπους Πρακτορεία τών έφημερίδων.